

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Pedagogisk omsorg

Läsår 2023/2024

**Antagen
Mariestad
2023-10-18**

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor för förskolan
Datum för antagande:	2023-10-18
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Pedagogisk omsorg
Giltighetstid:	Läsåret 2023-2024
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2023
Dokumentansvarig:	Rektor för Pedagogisk omsorg

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	7
3.1 Metod/kartläggning	7
3.2 Kränkande behandling	8
3.3 Sexuella trakasserier	8
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	9
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	12
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	15
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	15
4.2 Medarbetares delaktighet.....	16
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	16
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	16
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn	16
5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn	17
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn ...	18
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	19
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn.....	19
5.6 När verksamheten diskriminerar barn	19
6. Referenser	20
7. Bilagor	21
7.1 Definitioner.....	21
7.2 Lagstiftning och styrdokument	23
7.3 Anmälningsskyldighet	24

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Pedagogisk omsorgs plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor för Pedagogisk omsorg ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Pedagogisk omsorg	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Inom pedagogisk omsorg arbetar jag aktivt för att skapa en inkluderande atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans, jag ser detta som självklart i vår verksamhet.	Ja
Jag reflekterar kontinuerligt kring mitt förhållningssätt, hur jag bemöter och lyssnar in barnen. För mig är det viktigt att vara en god förebild.	Ja
Jag samtalar med barnen. I dialogen ges barnen möjlighet till delaktighet, inflytande och medbestämmande	Ja
Jag skapar en atmosfär som präglas av öppenhet, tolerans, trygghet och värme. Man ska som barn och förälder känna sig välkommen till min verksamhet. Alla i vår verksamhet är inkluderade oavsett kön, ålder, sexuell läggning och trosuppfattning.	Ja
Jag arbetar medvetet med att skapa miljöer som tilltalar barnen, jag väljer material utifrån barnens intressen, de ska få upptäcka, leka och undersöka.	Ja
Utifrån att barnen inom Pedagogisk omsorg inte möter olika kulturer i vardagen behöver jag arbeta medvetet med att belysa frågor som berör religion och andra trosuppfattningar.	Ja

Att utmana varje barn oavsett ålder (åldersspannet) och genomföra aktiviteter och lärmiljöer som utmanar och inspirerar alla barn.	Ja
Att jag erbjuder litteratur som utmanar de traditionella könsnormerna och belyser för barnen att det finns olika familjekonstellationer.	Ja
Jag behöver vara observant på dynamiken i gruppen så att alla barn har lika stor bestämmanderätt.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga ärenden om diskriminering och kränkande behandling har inrapporterats under verksamhetsåret 2022–2023.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Jag arbetar aktivt med värdegrundsfrågor tillsammans med barnen. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns ständigt närvarande och genomsyrar mitt förhållningssätt gentemot barnen. Pedagogisk omsorg innebär att barnen vistas i mindre sammanhang och att dagbarnvårdaren finns nära i alla situationer och rutiner som sker under en dag. Jag kan vägleda barnen i deras samspel och kommunikation vilket kan vara en orsak till att inga ärenden om diskriminering och kränkande behandling har inrapporterats.

Jag samtalar och för en dialog tillsammans med barnen om de situationer som uppstår. Konflikter uppstår dagligen, stora som små, verbala som fysiska. Här menar jag att det är viktigt att vara lyhörd och stötta barnen och agera när konfliktsituationer uppstår. Det är viktigt att jag i min roll som dagbarnvårdare är en god förebild.

I det mindre sammanhanget inom Pedagogisk omsorg är det lättare för mig som dagbarnvårdare att fånga upp barnens behov och intressen. Jag kan utmana barnen så att de får befinna sig i den proximala utvecklingszonen. En utmaning för mig i Pedagogisk omsorg är åldersspannet på barnen. Ibland kan det vara svårt att genomföra aktiviteter så att det utmanar och inspirerar alla barn oavsett ålder, detta är något jag behöver arbeta vidare med.

Inom pedagogisk omsorg arbetar jag aktivt för att skapa en inkluderande atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans. Detta är självklart i min verksamhet men det kräver ständig uppmärksamhet och lyhördhet från mig. Är leksituationen okej? Får alla vara med? Får alla vara och göra det de vill eller är det något/några barn som bestämmer mer än de andra? Det är betydelsefullt att skapa en Vi-känsla i barngruppen; att alla barn får vara sig själva.

Barnen får möjlighet att uttrycka sina tankar och funderingar. Min analys är att en öppen dialog med barnen skapar delaktighet, trygghet och ett tillåtande klimat. I samtalen med de yngre barnen är det viktigt att jag som dagbarnvårdare läser in även kroppsspråk och andra signaler för att kunna se och förstå dem. Med de äldre barnen ser jag vikten av att samtala om känslor, relationer och kompisskap för att kunna stötta barnen i det sociala samspelet. En analys är att det finns ett behov av att prata med barnen om dessa ämnen. Under verksamhetsåret 23-24 kommer jag fördjupa arbetet med känslor tillsammans med barnen.

Vad gäller material så har ett utvecklingsarbete kring att skapa miljöer och material som är tillgängligt och inbjudande oavsett kön pågått. Min intention är att barnen ska känna sig trygga samt få utlopp för sin kreativitet. För att skapa tillgänglighet i lärmiljön är jag i min roll som dagbarnvårdare noggrann med att visa och introducera vart materialet finns. På grund av åldersspannet kan inte allt material finnas nåbart men det är viktigt att alla barn vet vart materialet finns att hämta.

Vad gäller att erbjuda litteratur som utmanar de traditionella könsnormerna samt berör våra diskrimineringsgrunder så ser jag fortsatt att inläsningstjänsten Polyglutt har hjälpt mig i detta. Med hjälp av Polyglutt kan jag på ett smidigt sätt finna böcker som berör dessa ämnen. Viktigt är dock att jag själv tagit del av litteraturen innan den presenteras för barnen.

Att vara medveten kring hur jag uttrycker mig är ett ständigt pågående arbete. Jag anser dock att jag blivit bättre på detta och att det följer med mig i mötet med barnen. För barnen har åldern stor betydelse; hur många år de är och vad de ska fylla härnäst. Det är lätt att barnen blir ”stöddiga” av att de är äldre. Där får jag som dagbarnvårdare gripa in och samtala om vilka perfekta åldrar var och en är i just nu.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Vår undersökning utgår från olika metoder. Inom pedagogisk omsorg diskuterar och reflekterar rektor och dagbarnvårdare tillsammans kring normer och värden. Vi analyserar de risker och hinder som kan uppstå och utformar främjande och förebyggande åtgärder som ska motverka att diskriminering och kränkande behandling uppstår. Detta gör vi genom att gemensamt reflektera och diskutera kring värdegrundsfrågor med varandra samt genom observation av barngruppen. Vi analyserar även föregående läsårs Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Kränkande behandling</i></p> <p>Jag upplever att kränkningar kan förekomma vid olika tillfällen t ex vid leksituationer, av och - påklädning i hallen samt när konflikter uppstår mellan barnen.</p>	<p>Då jag arbetar ensam så kan det medföra att kränkande behandling uppstår om jag inte aktivt planerar och strukturerar mina rutiner och det dagliga arbetet.</p> <p>Det är viktigt att jag som dagbarnvårdare är närvarande för att avleda och undvika situationer som kan bli en kränkande handling. ”Det lilla sammanhanget” ger mig goda förutsättningar att finnas nära barnen.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>I mitt främjande arbete bemöter jag barn och vårdnadshavare med tolerans och respekt för olikheter och bejakar allas rätt att vara den de är. En risk kan vara att det förekommer kränkningar om en familj till exempel har två mammor eller två pappor.</p> <p>Barnen kan uttala negativa kommentarer, nedlåtande gester, beröring av något annat barns kropp som upplevs som kränkande.</p>	<p>I samhället finns det normer som styr vad som är ”normalt”. Barn kan uttrycka åsikter till varandra som kan upplevas kränkande av mottagaren. I min roll som dagbarnvårdare behöver jag vara en god förebild för barnen och vara väl förankrad i mina normer och värderingar. Viktigt är även att vara medveten om hur man uttrycker sig såväl till barn som till vårdnadshavare.</p>

--	--

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
--	--

<p><i>Kön</i></p> <p>Risker för kränkande behandling kan uppstå då barnen hamnar i diskussioner kring vad de anser är pojkigt och flickigt.</p>	<p>En orsak kan vara att jag inte är könsneutral i mitt bemötande till barnen.</p> <p>Jag arbetar utifrån att alla barn är unika individer oavsett kön. Allt material, miljöer och aktiviteter utgår från barnens på intresse och lust.</p> <p>Jag är närvarande i barnens samtal och lek och tänker på hur jag uttrycker mig och agerar.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Risk finns att barnen får kommentarer från kompisar om till exempel kläder och frisyrier som denne skulle kunna uppfatta som kränkande och utpekande.</p>	<p>För mig är det viktigt att barnen får känna sig trygga i att få vara sig själva. Jag arbetar aktivt för att barnen inte ska begränsas utifrån könsnormer. Jag arbetar för att stärka alla barns lika värde och skapa en atmosfär som är tillåtande och inkluderande.</p> <p>I min verksamhet försöker jag vara en motvikt till de normer som råder i vårt samhälle. Jag vill motverka att dela in människor i olika fack.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Då jag barnen i barngruppen har en homogen bakgrund finns det risk att barnen inte får möta olika kulturer.</p>	<p>Jag arbetar aktivt för att skapa en atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans.</p> <p>För mig är det viktigt att möta barnens tankar och frågor kring olika kulturer. Jag erbjuder litteratur som speglar mångkulturalitet.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Just nu har jag en barngrupp där vi inte har barn med olika religioner eller annan trosuppfattning, det är en risk.</p>	<p>Trygghet, respekt och solidaritet är viktigt för att alla ska känna sig välkomna till oss. Inom Pedagogisk omsorg finns få/inga barn med annan etnicitet, religion eller trosuppfattning. Det är av största vikt att jag har en stor medvetenhet kring detta. Jag kommer därför under året att arbeta förebyggande genom att erbjuda barnlitteratur som speglar olika sätt att leva. I samtal med barnen kan de lyfta ämnen kring etnicitet, religion och annan trosuppfattning, viktigt är då att ta barnens tankar på allvar. Ett förebyggande arbete blir att läsa barnlitteratur som belyser olikheter gällande religion eller annan trosuppfattning. Jag har ett ansvar att för barnen synliggöra människors olika tro och levnadsmönster.</p>

<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Pedagogisk omsorg bedrivs i hemmet och en risk är att vår miljö inte är anpassad att möta barn med olika typer av funktionsnedsättning.</p>	<p>Alla barn är välkomna att ingå i Pedagogisk omsorg. Om vi får barn som har funktionsnedsättning gör vi de anpassningar som krävs utifrån barnets specifika behov. Vår inställning är dock att i så hög utsträckning som möjligt anpassa efter det enskilda barnets behov. Vi kan möta barn i vår verksamhet som har en funktionsnedsättning som inte syns t ex inom NPF-spektra. Det finns då möjlighet att koppla in stöd från specialpedagog som kan ge mig verktyg och strategier för att möta dessa barn.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>En risk kan vara att jag signalerar att normen är heterosexualitet och att jag inte belyser att det kan se olika ut.</p>	<p>Barnen behöver få olika perspektiv på hur vi människor kan leva sina liv t ex kulturer, traditioner och familjekonstellationer som finns i vårt samhälle. Jag letar upp barnlitteratur och samtalar med barnen om deras rätt att få vara den de är och leva som de vill.</p>
<p><i>Ålder</i></p> <p>På grund av att Pedagogisk omsorg har åldersblandade barngrupper så kan en risk kan vara att barnen benämns som stora och små.</p>	<p>Det är av stor vikt att jag som dagbarnvårdare är medvetna om hur jag uttrycker mig kring ålder och att se till det enskilda barnets behov. Ett förebyggande arbete är att skapa miljöer som är anpassade och utmanar barnen oavsett ålder. Jag är observant på och reflekterar över hur jag som dagbarnvårdare uttrycker mig när det gäller ålder, stor/liten. Min åsikt är att barn inspireras och lär sig av varandra. De yngre barnen kan ta lärdom av de äldre och tvärtom. Barnen inom pedagogisk omsorg gynnas av att ingå i en barngrupp av varierande åldrar.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Inom pedagogisk omsorg arbetar jag aktivt för att skapa en inkluderande atmosfär som präglas av öppenhet och tolerans.	Kontinuerligt	Att jag som dagbarnvårdare är uppmärksam och lyhörd inför barnens behov.	Dagbarnvårdare
Jag reflekterar kontinuerligt kring mitt förhållningssätt, hur jag bemöter och lyssnar in barnen. För mig är det viktigt att vara en god förebild.	Kontinuerligt	Genom enskild reflektion samt kollegiala samtal får jag möjlighet att reflektera kring vårt förhållningssätt.	Dagbarnvårdare

<p>Jag samtalar med barnen. I dialogen ges barnen möjlighet till delaktighet, inflytande och medbestämmande</p>	<p>Kontinuerligt</p>	<p>Genom samtal och dialog</p>	<p>Dagbarnvårdare</p>
<p>Jag skapar en atmosfär som präglas av öppenhet, tolerans, trygghet och värme. Man ska som barn och förälder känna sig välkommen till min verksamhet. Alla i min verksamhet är inkluderade oavsett kön, ålder, sexuell läggning och trosuppfattning.</p>	<p>Kontinuerligt</p>	<p>Genom att skapa goda relationer med barn och vårdnadshavare samt vara lyhörd inför deras tankar, funderingar och frågor.</p>	<p>Dagbarnvårdare</p>
<p>Jag arbetar medvetet med att skapa miljöer som tilltalar barnen, jag väljer material utifrån barnens intressen, de ska få upptäcka, leka och undersöka.</p>	<p>Kontinuerligt</p>	<p>Jag anpassar material och ändrar i våra miljöer så att de ska bli inspirerande att vara i.</p>	<p>Dagbarnvårdare</p>

Planerade förebyggande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Utifrån att barnen inom Pedagogisk omsorg inte möter olika kulturer i vardagen behöver jag arbeta medvetet med att belysa frågor som berör religion och andra trosuppfattningar.	Under läsåret 23-24	Genom dialog och att ta vara på barnens frågor samt erbjuda litteratur som berör religion och mångkulturalitet.	Dagbarnvårdare
Att utmana varje barn oavsett ålder (åldersspannet) och genomföra aktiviteter och lärmiljöer som utmanar och inspirerar alla barn.	Under läsåret 23-24	Genom pedagogisk planering samt förändrar i miljö och material.	Dagbarnvårdare

Att jag erbjuder litteratur som utmanar de traditionella könsnormerna och belyser för barnen att det finns olika familjekonstellationer.	Under läsåret 23-24	Genom att erbjuda litteratur och genom boksamtal.	Dagbarnvårdare
Jag behöver vara observant på dynamiken i gruppen så att alla barn har lika stor bestämmanderätt.	Under läsåret 23-24	Jag är närvarande och lyhörd inför vilka processer som pågår i gruppen.	Dagbarnvårdare

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Under framtagandet av planen tar jag med de tankar barnen haft kring värdegrundsfrågor och kring vilket förhållningssätt vi har och ska ha till varandra. I min roll som dagbarnvårdare agerar jag som en god förebild. I det dagliga samtalet med barnen förankrar jag de tankar som står i planen. Genom att intervjua, samtala och vara närvarande i barnens lek har jag större möjlighet att lättare få reda på om det förekommer kränkningar. Med de äldre barnen pratar jag om att det finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Detta sker i den dagliga verksamheten genom att till exempel vid konflikter visa att kompiserna blir ledsna samt genom att sätta ord på barnens känslor. Det är dock viktigt att jag uppmärksammar de positiva handlingarna som barnen gör gentemot varandra.

4.2 Medarbetares delaktighet

Framtagandet av planen görs på APT i arbetsgruppen genom reflektion och analys av föregående läsårs plan mot diskriminering och kränkande behandling. Observationer av barngrupp genomförs kontinuerligt under verksamhetsåret. Då det endast finns en dagbarnvårdare kvar i Mariestads kommun sker framtagande tillsammans med rektor. För att levandegöra planen tar vi upp planen mot diskriminering och kränkande behandling kontinuerligt på våra arbetsplatsträffar och kompetensutvecklingsdagar.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling skickas ut via vår lärplattform Unikum där vårdnadshavarna ges möjlighet att tycka till om vår plan. Vi informerar vårdnadshavarna om planen och hur vi arbetar med den. Vårdnadshavarna har möjlighet att komma med förslag till ändringar innan planen mot diskriminering och kränkande behandling antas. Det är viktigt att vi lyssnar in och reflekterar över åsikter och tankar som vårdnadshavarna har och att vi tar med dessa tankar in i framtagandet av planen. Planen finns att tillgå för vårdnadshavarna i dagbarnvårdarens hem samt på hemsidan.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	Dagbarnvårdare
2.	Meddela barnens dagbarnvårdare.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	Dagbarnvårdare
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Dagbarnvårdare
5.	Dokumentera händelsen	Dagbarnvårdare

6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur dagbarnvårdaren hanterat det samt dokumentera samtalet.	Dagbarnvårdare
----	--	----------------

5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	Dagbarnvårdare
2.	Informerar berörda barns dagbarnvårdare.	Dagbarnvårdare
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att dagbarnvårdaren kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Dagbarnvårdare
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Dagbarnvårdare
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Dagbarnvårdare
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor

11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor
-----	--	--------

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn meddelar rektor eller annan personal att barn blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	Dagbarnvårdare
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef för förskola och pedagogisk omsorg

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Informera avdelningschef för förskola och Pedagogisk omsorg.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn

Informera avdelningschef för förskolan och Pedagogisk omsorg.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter.